

NUMMER
3B/2014

Fakta

EXPRESS

ALLT LÄR MAN SIG INTE I SKOLAN!

➤ Vad och hur
man lär sig inom
Youth in Action-
projekt

Den forskningsbaserade uppföljningen av programmet Youth in Action undersökte icke-formellt lärande

DEN FORSKNINGSBASERADE uppföljning-
en av EU:s ungdomsprogram Youth
Action började 2008. Forskningsnät-
verket (Research-based analysis of Youth
in Action, RAY), som koordineras av
pedagogiska institutionen vid universitet
i Innsbruck, består av de nationella
programkontoren med forskningspartner
i 16 länder. CIMO representerar Finland
i nätverket.

Undersökningarna som gjordes 2012
och 2013 fokuserade på **hur deltagan-
de i Youth in Action-projekt främjar
nyckelfärdigheter för livslångt läran-
de**. I denna specialundersökning deltog
Finland och 12 andra länder.

Även tidigare uppföljningar av Youth
in Action har visat att nyckelfärdigheter-
na hos de deltagande ungdomarna och
också hos projektledarna utvecklades
under projektets gång. Denna gång

undersökte man närmare i vilka situa-
tioner och under vilka omständigheter
utvecklingen skedde och hur formellt,
icke-formellt och informellt lärande
kombinerades i projekten.

Undersökningen bestod av två delar:
en nätenkät för deltagare och projekt-
ledare som genomfördes i maj och
november 2012 i alla länder som deltog
i undersökningen. Därtill intervjuades
deltagare och projektledare i respektive
land enligt en egen tidtabell. I Finland
gjordes intervjuerna sommaren 2013.

Forskningsmaterialet från Finland
bestod av svaren från 414 deltagare och
128 projektledare. Till intervjuerna
valdes deltagare från Youth in Action-
programmets olika delområden: totalt
intervjuades fyra grupper av deltagande
ungdomar, sammanlagt 28 personer,
och tre projektledare.

I denna Fakta Express 3B/2014
presenteras främst resultaten som kom
fram i intervjuerna med de finländska
deltagarna och projektledarna. Vid
behov hänvisas även till nätenkätens
resultat.

Närmare information

Erasmus+ / Youth in Action:

www.cimo.fi | Program |
Erasmus+ för ungdomssektorn

RAY-verkosto:

Research based analysis on Youth in
Action: <http://www.researchyouth.net/>

Forskningsprojektets preliminära transnationella rapport:

Learning in Youth in Action.

Results from the surveys with project
participants and project leaders in
May 2012: <http://www.researchyouth.net/publications/>

Nyckelfärdigheter för livslångt lärande är bland annat interkulturella färdigheter och kunskap om kulturer, kommunikation på modersmålet och främmande språk, sociala färdigheter och medborgarfärdigheter, initiativförmåga och entreprenörsanda, inlärningsfärdigheter, mediekompetens, digital kompetens samt grundkunskaper i naturvetenskaper, matematik och teknik.

Projektet använder många aktiva metoder

ENLIGT RESULTATEN från nätenkäten utvecklar deltagande i Youth in Action-projekt speciellt ungdomarnas **interkulturella och sociala färdigheter samt kommunikation på främmande språk**. Detta ansåg både ungdomarna själva och projektledarna i sin bedömning av hur deltagarnas färdigheter utvecklades. De mångsidiga övningarna, arbetsmetoderna och olika praktiska situationer som användes inom projektet främjar lärandet effektivt.

De vanligaste metoderna som användes inom Youth in Action-projekten var gemensamma aktiviteter och diskussioner. Oavsett vilket tema ett projekt hade, rapporterade deltagarna att det var **fri kommunikation** som mest effektivt hade raserat murarna mellan olika kulturer. Även övningar eller framträdanden som deltagarna själva ledde samt evaluering ensam eller i grupp var metoder som ansågs vara lyckade.

Av de deltagare som svarade på enkäten tillbringade 81 % fritid och utbyte erfarenheter med andra deltagare och personer som befann sig i projekt-

miljön. Det fanns alltså naturliga tillfällen även för vardagslärande, vilket också ger bästa resultat uttryckligen när det gäller språk- och interkulturella färdigheter.

Många ungdomar som deltagit i projektet framhöll i intervjuerna att dessa situationer av vardagslärande inom projektet hade kommit som en överraskning och att de väckte starka känslor – deltagarna blev med andra ord **aktivt medvetna om sitt eget lärande**. De besök, oavsett hur korta, som finländska deltagare fick göra hemma hos utländska deltagare bedömdes vara speciellt effektiva när det gällde att ta till sig nya perspektiv. Bara på ett middagsbesök hemma hos en annan projektdeltagare lär man sig mer om en annan kultur än på en vanlig turistresa.

De intervjuade projektledarna berättade att de unga deltagarna hade lärt sig olika **praktiska färdigheter** när de deltog i vardagliga aktiviteter under projektets gång. Inom projekten lärde man sig exempelvis nästan obemärkt så enkla livsfärdigheter som att städa, diska och laga mat.

Informella arbetssätt och gemensamma aktiviteter som ingick i projektprogrammet spelade en central roll i

Formellt, icke-formellt och informellt lärande

Med officiellt, det vill säga formellt lärande avses lärande som sker inom ramen för utbildningssystemet från förskola till universitet. Detta lärande erkänns oftast med betyg som definierar vad man har lärt sig och vilka vitsord man fått för det.

Inom programmet Youth in Action betonas däremot **icke-formellt lärande** som sker utanför skolundervisningen och där metoderna är informella. Programmet använder målinriktade lärandeplaner för att deltagarna ska lära sig valda kunskaper, färdigheter och attityder under projektets gång. I stället för att bara tillägna sig kunskaper, betonas inom lärandet att deltagarna ska förbättra sina konkreta färdigheter.

Därtill talar man om **vardagligt, det vill säga informellt lärande** som kan ske exempelvis inom en hobby. Det som är karaktäristiskt för den här typen av lärande är att den sker oavsiktligt, man lär sig så att säga i misstag vid sidan av annan verksamhet.

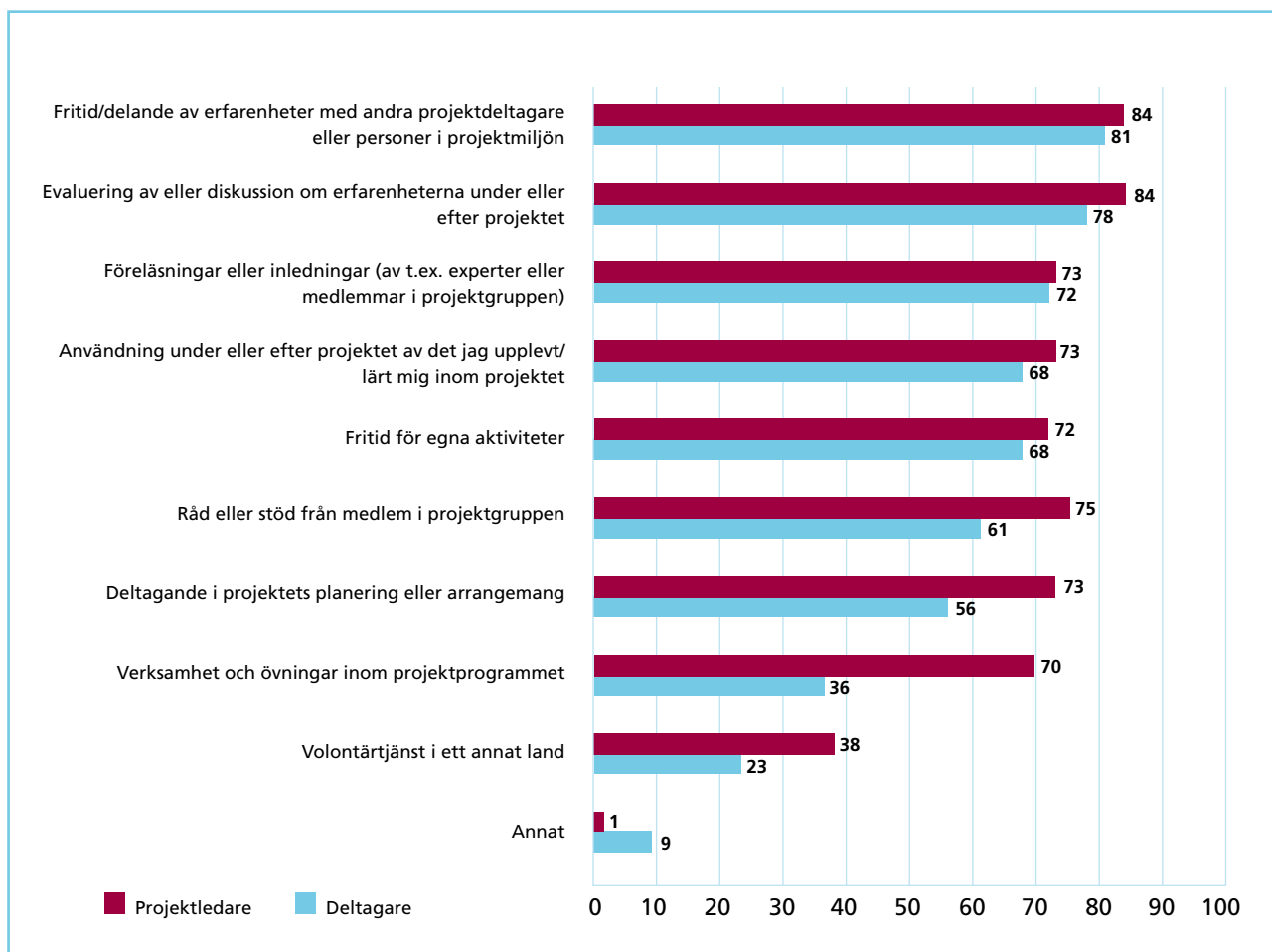

Bild 1. Arbetsmetoder som användes i projektet (deltagarnas vs. projektledarnas bedömning): (%)

Att genuint göra något tillsammans raserar språk- och kulturmurarna.

lärandet av nästan alla nyckelfärdigheter. Däremot ansåg de som svarade på enkäten att metoder som är bekanta från skolan, som att lyssna på undervisning eller föredrag, inte är särskilt effektiva när det gäller att tillägna sig kunskaper, färdigheter eller attityder. Att delta i projektets arrangemang utvecklade såväl grupparbetsfärdigheter som färdigheter i att planera och genomföra idéer. De bästa ögonblicken under projekten som projektledarna lyfte fram var situationer där deltagarna diskuterade hur de i framtiden skulle kunna utnyttja de färdigheter de hade lärt sig under projektet.

Aktiv verksamhet är den bästa läraren

Speciellt effektiva i att främja lärandet av nyckelfärdigheter är **kreativa och konstnärliga metoder**. Dessa metoder framstår speciellt starkt i undersökningsmaterialet från Finland, eftersom ett projekt som valdes till intervjuerna använde teater och drama som metod. I intervjuerna framgick det hur väl man just med hjälp av drama kan fördjupa

lärandet av viktiga nyckelfärdigheter, som kommunikation, initiativförmåga och sociala färdigheter. Projektet lyckades också väl i att få deltagarna att bilda grupper över språk- och kulturgränserna.

Aktiva metoder gav ungdomarna som deltog i projekten helt **nya typer av insikter om sin egen förmåga**. Ungdomarna beskrev i gruppintervjuerna hur de i projektet hade upplevt starka känslor av att lyckas och å andra sidan även fått en bättre förmåga att stå ut med misslyckanden. Ungdomarna var överens om att man lär sig bäst genom aktiv verksamhet.

Ungdomarna som deltog i projekten hade sinsemellan delvis mycket **olika utgångslägen och bakgrunder**. Projektledarna ansåg att ungdomarna dock inte upplevde sig vara ojämlika. Vissa ungdomar kunde ha rätt så tunga livserfarenheter i bagaget, men aktiva metoder passar bra för att behandla sådana.

Många sade sig ha insett att trots kulturskillnader är alla **unga i grund och botten lika** med sina problem och glädjeämnen. Det är vanligt i situationer av interkulturell växelverkan att skillnaderna först framhävs, men i och med

“Det viktiga i projektet var den gemensamma konstnärliga processen, där vi behandlade sociala problem och teman i ungdomars liv och andra ämnen som är viktiga för unga. Det mesta av tiden användes till gemensamma processer, där lärandet fokuserade på ungdomarna och på växelverkan mellan ungdomarna och ledarna. Det vill säga vi hade inte några föreläsningar eller inledningar, utan det hela handlade om en aktiv interkulturell process – inklusive dagliga utvärderingssessioner.”

- Projektledare

Många insåg att lycka inte är beroende av vilka omständigheter folk lever i.

Deltagande ökade kritiken mot bilden av olika länder som media skapar.

gemensamma aktiviteter börjar likheten mellan människor komma fram. Sådana insikter uppstår inte inom skolundervisningen, utan exempelvis just genom aktiva övningar inom olika projekt.

Olika rollspel visade sig också vara bra metoder för att lära sig nya saker och bearbeta attityder. Att hamna i sin egen obekväma zon gav de intervjuade ungdomarna inte bara upphov till frustration, utan också nya insikter och en känsla av att lyckas. Exempelvis att kommunicera på ett främmande språk gjorde det lättare att förstå en minoritets situation; det fick deltagarna att bland annat börja fundera på hur det kan kännas för en invandrare att börja sitt liv i sitt nya hemland.

Deltagarna lärde sig att identifiera sin kulturella identitet

I **GRUPPINTERVJUERNA** bads deltagarna att fundera över hur de hade påverkats av att delta i projektet. Många lyfte fram en ökad **självinsikt** samt ett starkare medvetande än tidigare om den

egna kulturens vanor och handlingsmodeller.

Dessa aspekter togs speciellt upp av EVS-volontärer, som kanske på ett ännu mer konkret sätt än deltagarna i andra typer av Youth in Action-projekt upplever möten mellan olika kulturer. EVS-volontärerna är utomlands avsevärt längre än de som deltar i programets andra delområden. Det var en **omvälvande erfarenhet** för många att till exempel skapa en genuin kontakt till barn eller utsatta personer trots en språkmur. De intervjuade antog att erfarenheten inte skulle ha varit så stark på ett emotionellt plan, om de hade utfört samma volontärtjänst i hemlandet.

Därtill upplevs volontärtjänst i en främmande kultur och på ett främmande språk som mer jämlikt med tanke på alla parter. EVS-volontären kan också behöva stöd i sitt arbete i en främmande kultur och på ett främmande språk.

EVS-volontärerna upplevde att de bättre än tidigare klarar sig på egen hand och har lättare att identifiera sina egna styrkor och svagheter. Flera av de intervjuade hade märkt **många positiva förändringar** hos sig själva som resultat av volontärperioden.

Också bland ungdomarna som del-

tagit i andra Youth in Action-projekt **ändrades den allmänna livsinställningen**. Många insåg att lycka inte är beroende av vilka omständigheter folk lever i. Många fick mer mod att bekanta sig med olika länder och kulturer. Många märkte att de ställer sig kritiskt till de bilder som exempelvis media skapar av ett visst land.

En annan intressant aspekt är de intervjuade ungdomarnas sätt att dryfta **fosterländskhet**. Det politiska klimatet under de senaste åren har gett fosterländskhet som begrepp en viss negativ klang och ungdomarna drog sig för att

Med Youthpass kan man visa arbetsgivare sin aktivitet och vad man lärt sig.

använda detta ord, eftersom det lätt uppfattas som nationalism. Trots det upplevde de att deras egen fosterländskhet hade förstärkts på ett positivt och konstruktivt sätt till följd av att de deltog i projektet. Finland kändes nu som ett vackrare och tryggare land än det tidigare gjorde. Programmet Youth in Action ökar alltså inte bara deltagarnas kunskaper om andra kulturer, utan lär dem även att känna sin egen kulturella identitet.

Projektledarna ansåg att projekten gav dem en **utsiktsplats till de ungas värld**. De upplevde att det mest belönande var att märka hur ungdomar från olika kulturella bakgrunder fann en gemenskap och glada gemensamma erfarenheter.

”Jag tycker nog också att Youthpass är helt nyttigt när man söker jobb. Man måste liksom förklara hur mycket man har lärt sig. Och sedan när man pratar med kompisar, så är alla liksom vau!”
- Ung projektdeltagare

Youthpass synliggör kunskaperna

Inläringen av nyckelfärdigheter för livslångt lärande evalueras inom projekten med ett Youthpass-intyg. Youthpass är en **process** som fortgår från projektets början till dess slut och där de deltagande ungdomarna tillsammans med projektledaren bedömer vad de har lärt sig. I praktiken beskriver Youthpass det som man har gjort och lärt sig inom projektet.

Många deltagare har använt sitt Youthpass-intyg till exempel vid **jobb-sökning**. Projektdeltagande betraktas som ett tecken på sådan aktivitet och kreativitet som arbetsgivare värdesätter. Youthpass upplevdes vara ett bra verktyg för att varsebli det egna lärandet, för självvärderingen som ingår i processen väckte deltagarnas känslor på ett positivt sätt.

Å andra sidan upplevdes Youthpass-processen som en jobbig del av projektet: de intervjuade ungdomarna ansåg att bedömningsuppgifterna tidvis var tråkiga och svåra. Ju yngre deltagarna var, desto svårare kändes denna självbedömning. I efterskott var dock många väldigt nöjda över att ha detta intyg.

Närmare information om Youthpass

finns bland annat på CIMOs webbplats på adressen:

<http://www.cimo.fi/program/erasmusplus/ungdomssektorn/youthpass>

